

Kievit vliegt Grutto en Veldleeuwerik achterna

Jonge kievitkuikens zijn net geringd.
Foto: Benny Middendorp

(vervolg van pagina 15)

Ruimte voor Mensen. Daarmee wordt ondermeer verbeteringen van de habitatkwaliteit van broedlocaties nagestreefd. Monitoringgegevens van broedvogels zullen hier worden gebruikt om de effecten in kaart te brengen. Op de Groninger kwelders liep in de afgelopen jaren een project om de mogelijkheden voor begrazing van de kwelder door vee uit te breiden, om zo de variatie in vegetatie te stimuleren. Daarbij is het moeilijker om positieve effecten voor broedvogels te constateren, omdat er geen project-specifieke monitoring werd opgezet. In veel van deze projecten blijft bovendien de rol van mogelijke voedselschaarste onduidelijk. Geschikt broedhabitat biedt alleen daar goede perspectieven, waar ook andere randvoorwaarden voor vestiging aanwezig zijn, zoals een goed voedselaanbod. En juist dat aspect wordt bij veel van de gebieden waarvoor plannen worden getroffen niet altijd duidelijk.

● Kees Koffijberg

Meer lezen:

> Wadden Sea Ecosystem 35

Veel van de informatie uit dit artikel werd ontleend aan het nieuwe voortgangsrapport van broedvogeltrends in de internationale Waddenzee (Wadden Sea Ecosystem 35), zie "News & service" > "Publications" op www.waddensea-secretariat.org.

Het gaat niet goed met de boerenlandvogels in Nederland. Zelfs de meest algemene onder hen, de Kievit, gaat nu hard achteruit en is bijna gehalveerd ten opzichte van 1990. Voor Sovon Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland is dit aanleiding om extra aandacht voor deze soort te genereren door 2016 uit te roepen tot het Jaar van de Kievit. In dat jaar willen we proberen meer te weten te komen over de mogelijke oorzaken van de achteruitgang en in het bijzonder of het mogelijk is maatregelen te treffen om de overleving van de kuikens te verbeteren. De indruk bestaat namelijk dat kuikenoverleving de sleutelfactor is voor de Kievit.

Onder andere in Noord-Brabant en Noord-Holland wordt al enkele jaren geëxperimenteerd met maatregelen die de kuikens moeten helpen. Maar hoe kan achterhaald worden of die maatregelen effectief zijn? Daarvoor moet gemeten worden hoeveel kuikens groot worden (vliegvlug). Bij voorkeur willen we individuele kuikens volgen en kijken hoeveel daarvan vliegvlug worden en als ze dood gaan wanneer dat dan gebeurt. Via een pilot wordt dit seizoen uitgezocht of en hoe dat mogelijk is.

Zenderen van kuikens is een geschikte methode voor het aantonen van kuikenoverleving, maar dat is werk voor specialisten. Bovendien is aangetoond dat kievitkuikens met zenders een kleinere overlevingskans hebben. Daarom willen we nu proberen of we met kleurringen een goed resultaat kunnen behalen. Een paar vragen staan daarbij centraal:

- Kunnen kievitkuikens al vanaf dag 1 met kleurringen worden uitgerust zonder nadelige gevolgen voor het kuiken?
- Is het doenlijk voor vrijwilligers om deze ringen frequent af te lezen?
- Verschilt de afleeskans per leeftijd en gewas?

In totaal worden dit voorjaar in vijf gebieden kievitkuikens met lichtblauwe codevlaggetjes uitgerust. Dit gebeurt door ervaren

ringers. Voor het aflezen van de vlaggetjes wordt samengewerkt met lokale vrijwilligers. Zij proberen minimaal drie keer per week de gezinnen met gekleurde kuikens terug te vinden en af te lezen. Daarbij wordt bij de observaties extra aandacht besteed aan de gedragingen van de kuikens om vast te stellen of ze hinder ondervinden van de vlaggetjes.

De eerste indrukken zijn dat de kuikens geen hinder van de vlaggetjes ondervinden. Het aflezen is een tijdrovend klusje. Meestal moet worden gewacht tot de kuikens op een wat open stukje komen waardoor de poten en dus het vlaggetje zichtbaar worden. Dat hangt dus sterk af van het gewas waarin de kuikens rondlopen. Een extra hulpmiddel hierbij kan filmen of digiscopen zijn.

De signalen over de overleving van de kuikens verschillen van gebied tot gebied, maar over het algemeen is deze laag. De indruk is dat de combinatie van harde wind, weinig neerslag en lage voorjaarsstemperaturen de kuikens geen goed hebben gedaan. Wellicht dat predatie ook een rol speelt. Uit voorlopige nestgegevens van LandschappenNL komt naar voren dat de predatie onder legels dit jaar twee maal zo hoog is als voorgaande jaren. Een mogelijke verklaring is dat door het hoge muizenaanbod afgelopen winter het aantal predatoren dit jaar hoger is dan normaal. Nu de aantallen muizen zijn ingestort schakelen de predatoren noodgedwongen over op de weidevogellegels. Een soortgelijk mechanisme is in Noord-Europa bekend van de lemmingen.

Deze zomer zullen de resultaten van de pilot worden uitgewerkt. In september zal worden beslist of dit experiment in 2016 op grotere schaal zal worden herhaald. Ben je hier nieuwsgierig naar en zou je in 2016 willen bijdragen, kom dan naar de Landelijke Dag op 28 november 2015. Daar zullen de plannen voor het Jaar van de Kievit bekend worden gemaakt.

● Wolf Teunissen & Jouke Altenburg